

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

Мозаїчне панно у громадському просторі, завжди постає візуальним акцентом, що підкреслює унікальність локації та сприяє її культурній ідентичності.

УДК 378.147:7.012]:7.013-027.561

*Ю.М. Малезжик, к.пед.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

РОЛЬ ФОРМОУТВОРЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА

У сучасному освітньому процесі у підготовці дизайнерів особливу роль відіграє формоутворення, як фундаментальний компонент творчої та проєктної діяльності. Воно не лише забезпечує формальну організацію візуальних об'єктів, а й сприяє розвитку індивідуального стилю, креативного мислення та професійного світогляду студента. Формоутворення стає засобом комунікації особистості з навколишнім світом через форму, структуру та естетичне рішення.

В цілому, формоутворення – це процес створення форми як художнього, так і функціонального аспекту об'єкта. У контексті дизайну воно охоплює низку категорій: композицію, пластичність, ритм, пропорцію, контраст, матеріальність тощо. Теоретично, формоутворення опирається на класичні принципи художнього конструювання, водночас активно включаючи сучасні підходи, пов'язані з цифровими технологіями, екологічними трендами та інтердисциплінарністю. За визначеннями групи авторів, формоутворення, як категорія художньої діяльності, дизайнерської та технічної творчості – виражає процес становлення та творення форми відповідно до загальних ціннісних установок культури та тих чи інших обраних концептуальних принципів, що стосуються естетичної виразності майбутнього твору, функції, конструкції та матеріалу. У процесі формоутворення виробу визначаються його функціонально-конструктивна, просторово-пластична, технологічна структури [2, с.12].

Під час навчання студенти-дизайнери поступово розвивають власне бачення, набуваючи здатності виражати ідеї через форму. Саме формоутворення стає засобом реалізації внутрішнього «я» майбутнього дизайнера. Постійна робота з формою, експерименти, аналіз зразків, рефлексія, дозволяє студенту не лише засвоїти професійні навички, а й сформувати естетичні орієнтири, що стають частиною його ідентичності.

Професійна ідентичність дизайнера формується як результат поєднання знань, навичок, цінностей, творчих підходів і візуального стилю. Вона виражається у здатності: усвідомлювати свою роль у професійному середовищі; аргументовано приймати дизайнерські рішення; створювати проєкти, які відображають індивідуальний підхід; адаптуватися до нових вимог ринку з одночасним збереженням творчої самобутності. На нашу думку, формоутворення, як практична та концептуальна дисципліна, інтегрує всі ці компоненти в єдину систему.

У педагогічній практиці формоутворення часто є базовим етапом дизайнерської підготовки. Воно входить до структури таких курсів, як «Основи композиції», «Пластична анатомія», «Проектування», «Конструювання» тощо. Навчальні завдання здебільшого полягають у виконанні студентами простих абстрактних вправ до реалізації повноцінних поетапних проєктів, сприяють розвитку критичного мислення, естетичної чутливості та візуальної культури [1].

Особливої ваги набуває індивідуальна творча практика: завдяки роботі над формою студент формує унікальний підпис, власну візуальну мову, що й становить ядро його професійної ідентичності.

Висновки. Формоутворення є більше, ніж академічна дисципліна, насамперед, вона виступає, як процес самопізнання і творче відображення внутрішнього світу у процесі практично-творчої діяльності. Майбутній дизайнер, навчаючись працювати з формою, розробляє не лише проєкти, а й власну професійну ідентичність. І саме ця ідентичність стає основою його унікальності, конкурентоспроможності та авторитету в дизайнерському середовищі. Формування особистого стилю, здатність критично оцінювати форму, її змістовність і естетичну цінність – усе це формує унікальний професійний портрет дизайнера як особистості й фахівця.

Література:

1. Малезик Ю. М. Формування дизайнерського мислення у студентів мистецьких спеціальностей на заняттях з курсу «формоутворення» / Юлія Миколаївна Малезик // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. кол.: В. Ф. Черкасов [та ін.]. – Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. – Вип. 143. – С. 128-132.
2. Основи формоутворення : навч. посібник / [С. В. Вергунов, Н. С. Вергунова, Л. А. Звенігородський та ін.] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 124.